नं. ५३१८

सिद्धान्त लक्षणम्.
तैलिङ्गा

पत्र. ८ पं. ४

विषय. न्याय वैशेषिकं

सिद्धांतलक्षणम् जैलिंगदेवपालिप्याः

५३१७

రా౪ ఱు॥ శ్రీరామాయనమః వక్ష్యమాణప్రతియోగితావిశేషణత్వేనైవ తత్ర ధ్వంసస్యాభావవారణే దావాహే తత్ర ధ్వంసత్వేనేతి ననురూపవాన్ పృథివీత్వాదిత్యాదావవ్యాప్తివారణాయ
ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్యాగ్రే నివేశనీయతయా తత ఏవ తత్ర ధ్వంసత్వేనావచ్ఛిన్నాభావవారణే సంభవః తస్య
తాదృశసంబంధానవచ్ఛిన్నత్వాదత ఆహ న చ తత్ర ధ్వంసత్వేన వహ్న్యాదినిష్ఠం తత్ర రూపవత్వమేవేతి వాచ్యం తద్ధ్వంసస్య త్రికాలే తద్ధ్వంసత్వం నాస్తీతి ప్రతియోగ్యాపత్తేః న చ త
థాపి తద్రూపవాన్నాస్తీతి ప్రతీతిసిద్ధాభావమాదాయావ్యాప్తిరేవేతి వాచ్యం తద్ధి సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వవిశిష్టలక్షణే ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం నిరవచ్ఛిన్నత్వస్య నివే
శనీయతయా తత ఏవ పరంపరాభావమాదాయ దోషాసంభవాత్ న చ వహ్నిత్వప్రయుక్తానుయోగితామాదిత్వాదావవ్యాప్తిప్రసంగాయం గ్రంథస్తు ప్రవహ్నితాప్రయుక్తస్య స్వ
రూపసంబంధేనైవ సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వాదితి వాచ్యం తథా సత్యగ్రే మహానసీయవహ్న్యభావమాదాయావ్యాప్తితాదవస్థ్యేన తదనానుగతేరితి దిక్ అత్ర కేచిత్ వహ్నిత్వ
నిరూపితసమవాయసమవాయసంబంధేన వహ్నిత్వస్య సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వే తత్సంబంధావచ్ఛిన్నతాదృశావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాకాభావాప్రసిద్ధ్యా అవ్యాప్తిరియా
ఇదానీం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం తాదృశసంబంధావచ్ఛిన్నత్వనివేశయితుం శక్యం కింతు రూపవాన్ పృథివీత్వాదిత్యాదావవ్యాప్తివారణాయ ప్రతియోగితావచ్ఛే
దకత్వైశిష్ట్యం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధేనేతి తత్ర ధ్వంసత్వావచ్ఛిన్నాభావాలక్షణఘటకః పక్షాదనవచ్ఛేదకత్వానుసరణే సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబం
ధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాశ్రయత్వరూపసంబంధేన ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్యాపి వక్తవ్య ఇతి నాసంగతిః యథా సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధేనావచ్ఛేదకత్వని
వేశేపి తద్ధ్వంసత్వాదాత్మ్యవిశిష్టసమవాయేన వహ్నిత్వం తద్ధ్వంసత్వమతే తాదృశసమవాయసంబంధావచ్ఛేదకత్వం సంభవతీతి తదసత్ తథా సతి పక్షాదనవచ్ఛేదకత్వ

మిషి

రా౪రు౪త్వం నివేశ్యైవ వ్యాప్తేర్దుర్వారత్వాత్ తునరూపేణ సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధతాయాం పర్యాప్తిప్రద్యూపేణ సంబంధౌత్రా ఇష్టదారావే మప్యదోషాత్ ఏవమపి త
త్ర్యభావ్నా ఎనుయోగికత్వవిశిష్టకాలికసంబంధేన వహ్నిత్వవిశిష్టస్య లక్షావమందాయాం వ్యాప్తిరితి చేత్, త్రిశాం వ్యాప్తేరుక్తవివక్షయా పశ్చాద్భావేరనియ్యత్వాద్భిత్వాపయః
అన్యేతు వహ్నిత్వప్రకారకప్రమావిశేష్యసాధ్యకవవ వా వ్యాప్త్యభిధానం సమవాయసియ్యవహ్నిత్వప్రోపితాదృశవహ్నిప్రతియోగికత్వశితి ఏవేతి నాసంగ్రహః ఇత్యాపయః వహ్ని
నిష్ఠత్రద్భావ్రిత్వాద్యవచ్ఛిన్నాత్మకమాందాయాం వ్యాప్తేరనవచ్ఛేదకత్వాద్యనుసరణీమితి తదుభ్యాయాః ౪(అత్రవయం బ్రూమః కాలికసంబంధేన సమవాయేన సానుయోగికసంయో
గవిశిష్టస్య సమవాయేనవవహ్నిత్వ విశిష్టస్య సాధ్యత్వే సత్యేతాం సమవాయేన సమవాయేన సానుయోగికసంయోగవతః కాలికేన వవహ్నిత్వవతః అఖావమందాయాం వ్యాప్తిరతః
ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం సాధ్యతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వం పరిత్యజ్య సాధ్యనవచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్య సామానాధికరణ్యోభయసంబంధేన సాధ్య-
తావచ్ఛేదకతావిశిష్టాయాం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాతదనిరూపకత్వం ప్రతియోగితాయాం నివేశనీయం. పదం • సాధ్యతావచ్ఛేదకతాపరం తథా చ సమవాయేన సాను
యోగికసంగనిష్ఠం సమవాయసంబంధావచ్ఛిన్నయత్ప్రతియోగికత్వం తావచ్ఛేదకత్వం నిరుక్తోభయసంబంధేన సమవాయేన సానుయోగికసంయోగనిష్ఠసాధ్యతావ
చ్ఛేదకత్వవిశిష్టమితి తన్నిరూపకత్వమేవతాదృశప్రతియోగితాయాం వింశేతద్ధ్వదాస్యః ప్రథమసంబంధనివేశాద్వ్యాభిచారిణి సాధ్యాభావాప్రియ్యప్రతియోగితా
యాం ఏసామానాధికరణ్యసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకతావిశిష్టావచ్ఛేదకతానిరూపకత్వస్త్రైవసత్వేన తాదృశప్రతియోగితాకత్వలక్షణాఘటకతాద్యభిహ్వాప్తిప్ర
వారణసంభవః ద్వితీయసంబంధనివేశాత్ వహ్నిత్వనిరూపితసమవాయాందేస్సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకత్వేలక్షణఘటకఘటాద్యభావసంగ్రహః స్వేల్పాత్తేసా
పక్షతాంత

తుకపి వహ్నిమాంశ్రితసంబంధభేదయునివేశాత్ తాదృశస్థాపసంగ్రహః । యద్యపి తాదృశతాదాత్మ్యేన ప్రతియోగితావచ్ఛేదకోభూయత తాదృశధర్మవిశిష్టానధికరణావేం ను
వృత్తితరణకః హేంతుమన్మాత్రేకాలికసంబంధేన మహానసానుయోగికసంయోగవిసమవాయేన వహ్నిమద్విశిష్టసత్వాత్ తథాపి సమవాయేన మహానసానుయో
గికసంయోగవిశిష్టవిశిష్టవృత్తికాలికేన వహ్నిమద్విశిష్టసాధ్యతాయాం వహ్నిమాంశ్చ శ్రుతివ్యాప్తిః ప్రత్యుత హేంతుమతః కాలికసంబంధేన మహానసానుయోగికేసం
యోగవతః సమవాయేన వహ్నిమద్విశిష్టసత్వాత్ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నానధికరణత్వవిరహాత్ తద్వ్యభిచారవారణాయ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నానధికరణ
తాఘటితనిరూపకతావచ్ఛేదకతాయాం స్వావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నవృత్తిసామానాధికరణ్యోభయసంబంధేన ప్రతియోగితావచ్ఛేదకవిశిష్టాన్యత్వం దేయం
ప్రమేయానాం సంగతిః ఏవం చ తత్ర వృత్తిత్వనిష్ఠప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్య వహ్నిత్వనిష్ఠసాధ్యతావచ్ఛేదకతాసామానాధికరణ్యవిరహాదేవ తత్తదవచ్ఛిన్నాభావ
వృత్తిలక్షణఘటకత్వేపి నానుపపత్తిః నవా రూపవాన్ పృథివీత్వాదిత్యాదావవ్యాప్తిః అవ్యాప్తిరితి ఏతద్రూపవానేతత్ప్రసాదిత్యాదౌ లక్షణాగమనాత్ అథ తత్రాపి విశిష్టా
భావప్రోభయాభావమాదాయాసంభవో దుర్వారః కించ విశిష్టసత్తావాన్ జాతేరిత్యాదావతిప్రసంగవారణాయ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసామానాధికరణ్యప
ర్యంతస్య ప్రవేశకతయా తత్రాపి విశిష్టాభావానాం ముత్ర లక్షణావచ్ఛేదేన తథాత్వసంభవాత్ ప్రతియోగితాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకతదితరాంశస్వాన్యన్నిష్ఠనివేశేపి ప్రసి
ద్ధానుమానాదౌ ప్రమేయసాధ్యకవహ్న్యధికరణఘటోభయాభావమాదాయ తత్ప్రసాధ్యసాధ్యకేపి రూపసామాన్యతద్రూపవ్యధికరణకారణసాక్షాద్వమాదాయాప్ర
వ్యాప్తిః దుర్వారా వేతిచేన్న వైశిష్ట్యావృత్తేన వహ్నినిష్ఠేన ప్రతియోగితాం విశిష్టాసంభవతవారణసంభవాత్ ప్రవృత్తేర్దృష్టాంతే నిరుక్తానవచ్ఛేదకత్వప్రసాధనుమితావవ్యా

ప్యయా

శ్రీప్రతియోగితా

రా౪రు ౪ణ్ణో౩ తాద్యదిభిరాభావాత్ తయా యో ధర్మ ఇతి నఞా ఘటాభావప్రత్యక్షేఽనుయోగితావచ్ఛేదకవిశిష్టాపత్తేః కారణతయా వహ్నిత్వ ఘటే నైవత త్రతద్భావావత్తిరితి వాచ్యం లఘా
తస్యాపనీతఘటానోపగమాంతస్య ఘటాదగ్రహాస్తవెవతత్త్వం తయా ఏవోపగమ్య తేన యత్ర నిర్ణయః స్వ ఘటాదస్య ఆఘాతత్వం సాధ్యతావచ్ఛేదకవృత్తిరూపేణావచ్ఛేదకత్వం
నివేశ్యైవ నిర్వాచ్యం ఏవ మౌక్త శితార్యే నవచ్ఛేదకత్వఘటానస్య అనుమితిహేతుత్వ ఘటానారదిమానితి స్వరూపపరామర్శానతాద్యవిధేయతావచ్ఛేదకత్వానుమితిః కథం స్యాద్ ఇతి చ
యేన రూపేణ సాధ్యతావచ్ఛేదకఘాటాంత ద్రూపేణైవానుమితౌ తద్భాననియమాదితి వృత్తిత్వం నవ్యావచ్ఛిన్నపదత్యాగే తాదృశాంశే ఛేదకత్వఛేదస్య ధూమత్వే సత్తాద్యతివ్యాప్తిః
తదుపాదానేవ తాదృశాంశే ఛేదకావచ్ఛిన్నమిత్యేవ తథాచ నతిషేధ్యనం తత్ర మవచ్ఛిన్నేతి పూరణపత్రం తావచ్ఛేదకగగనోభయాభావ మాదాయాతివ్యాప్తిప్రత్యుక్త ఆవా
అవచ్ఛిన్నపదస్యేతి తాదృశావచ్ఛేదకత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వసంబంధేన తాదృశాంశావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నపరతయోత్తరార్థః తేన నఘటః పటయోః నేత్యత్ర పటపదం ముఖ్యార్థపరమేవ
నఘుపటత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకపరమితి నపూర్వోక్తగ్రంథవిరోధః లాఘవేన తాదృశావచ్ఛేదకం నవవతి తిన ఘటాప్రతిపాద్యభేదఏవ నివేశయితుముచితః అన్యథాప్రతియో
గితాప్రకారకత్వేన వైయర్థ్యాపాదకప్రసంగాత్ తాదృశావచ్ఛేదకగగనోభయభేదాదేరప్యవచ్ఛేదకత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వానుయోగితానన్యవ్యాప్తేనార్థకరత్వే అనవచ్ఛిన్నపద
వైయర్థ్యదోషః తథాత్రాపి అవచ్ఛేదకపదస్య ఘాతప్రధాననిర్దేశకల్పనయా అవచ్ఛిన్నపదస్య అవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాపర్యవసానతయా ఆకల్పనేన గౌరవం దోషఇతి అవయోనావచ్ఛేదకలక్షణ
త్వపర్యంతం వివక్షణీయం తాదృశం యత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నం నభవతీత్యస్య ప్రతియోగితావచ్ఛేదకానియామవంతితయా తదవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకభేదవదిత్యర్థః
యఇదమాత్రస్య లక్షణే యాయవృత్త్యధికరణత్వమర్థః ఏవం తాదృశభేదకూటవత్త్వం తత్స్వలక్షణేన తథాచప్రతియోగ్యసమానాధికరణయత్సమానాధికరణా ఘా వ=

ప్రతియోగితావచ్ఛిన్నభేదాయాం వంతః యద్వృత్తిసాధ్యతావచ్ఛేదకసమానాధికరణస్య తద్వ్యామానాధికరణ్యమర్థః తేన తత్ర వృత్తిత్వాభావవన్నిష్ఠాభావమాదాయ నోక్తేతి వ్యాప్తిః ప్రసక్తిరి
తి చేన్న సత్తావాన్ ఘటో ఇత్యాదౌ ఘటత్వసమానాధికరణత్వం తత్ర అభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకే ఘటత్వవిశిష్టసత్తాత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకభేదస్య యావదంతర్గతత్వాత్ సాధ్యతావ
చ్ఛేదకసామానాధికరణ్యేఽవ్యాప్తేః నను తదనవచ్ఛేదకత్వపక్షేపి రూపవాన్ పృథివీత్వాదిత్యాదావవ్యాప్తివారణాయ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘట
కసంబంధావచ్ఛిన్నత్వనివేశస్యావశ్యకతయా ప్రకృతేపి ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నత్వస్యాపి అవచ్ఛేదకతాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వం నివేశ్య యత్సమా
నాధికరణత్వం తదభావప్రతియోగితానిరూపితసాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాశ్రయధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకభేదం తు ఏవ తద్ధర్మసామానాధికరణ్య
మిత్యర్థో నిర్వాచ్యః ఇత్యత్రాపి నాదరణీయమ్ తథాచ పూర్వోక్తదోషే సతి సమానాధికరణాభావదళవిశిష్టసత్తాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకే ఘటత్వవైశిష్ట్యసత్తాత్వోభయనిష్ఠావ
చ్ఛేదకతాయాం స్వాత్మవృత్తిసంబంధమాత్రావచ్ఛిన్నతయా లక్షణఘటకత్వాభావాత్ ఏవమపి న సిద్ధ్యవస్థ్యవదినిష్ఠతత్రవృత్తిత్వస్య తాదృశసమవాయావచ్ఛిన్నత్వాభావాత్ దోషః స్యా
దవత తత్ర వృత్తిత్వం తత్ర నిరూపితాదికమేవేతి వాచ్యం తథా వృత్తిత్వరావేత వృత్తిత్వం నాంతరీయకంప్రత్యయాపత్తేః ఇదం ప్రదర్శితం తు తన్నిష్ఠరూపావచ్ఛిన్నాభావ
మాదాయ ఘటతైలాంతరే దోషవారణాయ అవశ్యకత్వేన నిరవచ్ఛిన్నవిశేషణతైవ రూపనిష్ఠం అవచ్ఛేదకతాయాం ఉపాదాయ నోక్తదోషవారణాదితి చేన్న సత్తావాన్ ఘటత్వాదిత్యాదౌ
ఘటత్వమస్తి తత్త్వాభావప్రతియోగితానిరూపితసాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్ననిరవచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతావిశిష్టవిశిష్టసత్తాత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకభేదస్య సత్తా
యామభావాదవ్యాప్తిరితి సంక్షేపః నను స్వప్రతియోగికత్వస్వసామానాధికరణ్యోభయసంబంధేన సాధ్యవదన్యావృత్తిత్వే హేతుసమానాధికరణాభావస్య ప్రతియోగితాయా

౧ సాధ్యసమానాధికరణ

౭౦౫రు౪ యత్ప్రకృష్టమితే వార్థః ॥ అవచ్ఛేదకత్వనివేశాత్ యద్ధర్మావచ్ఛిన్నమాత్రమాదిత్యాదౌ సర్వత్రైవ వ్యాభావస్య ప్ర సమానాధికరణ్యాదవ్యాప్తేః ॥ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకనివేశః ॥ ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యా

౮ దౌ ధూమాభావసంగ్రహాయ స్వసామానాధికరణ్యనివేశః ॥ తత్ర వృత్తిత్వాద్వహ్నిన్యాభావమాదాయ నదోషః ॥ సంయో

గేనాపి సంయోగేనా సత్త్వాదిత్యాదౌ సంయోగాద్యభావస్యాపి తథాత్వే పి గుణత్వవృత్తిత్వాద్వహ్నిన్యాభావమాదాయ నదోషః ॥ వ్యతిరేకేన ధూమవాంశ్చేత్యాదౌ ఘృతత్వేనావేధూ

మవతి ధూమాభావసత్త్వేన తత్ర ఉభయసంబంధేనానుమితివిధేయవిశిష్టతయా తదన్యప్రతియోగితాభావాం ప్రతియోగిత్వస్య ధూమసత్త్వేనాతివ్యాప్తేః ॥ నవ్య సామానాధిక

రణ్యం సాధ్యవత్త్వాగ్రహవిరోధితాఘటకసంబంధేన వాచ్యం తాదృశప్రవృత్తే నిరవచ్ఛిన్నవిశేషణతాత్వావచ్ఛిన్న సంబంధేన సాధ్యాభావస్య ఉభయసంబంధేన సాధ్యవిశిష్టత్వేయా:

తమాదాయ నో క్తాతి ప్రసంగ ఇతి వాచ్యం తథాపి విశిష్టపక్షాం ఘటాభావసత్త్వాదౌ సాధ్యాభావస్య నిరుక్తోభయసంబంధేన సాధ్య వత్తయా తదన్యాభావస్య ప్రతియోగిత్వాద్వ

శిష్ట సత్తాయాం ఇతి నవ సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న సామానాధికరణ్యవివక్షణ్యాన్నోక్తాతి ప్రసంగ ఇతి వాచ్యం ప్రమేయవాన్ వ్యభ్యాదిత్యాదౌ సర్వత్రైవ వ్యాభావస్యోభయసం

బంధేన సాధ్యవత్త్వాయాం తదన్యాభావస్య ప్రసిద్ధత్వాద్వ్యాప్తేః ॥ అథ హేతుసమానాధికరణశబ్దేన హేతుసమానాధికరణ్య వృత్తిమత్త్వ ఉభయాభావద్వారా ఉభయ వివక్షితా యత్ర ॥

ఘటప్రవగగనత్వకాభావమాదాయనావ్యాప్తిః ఇతి చేన్న గగనాభావాత్ పదే ప్రమేయత్వ ప్రతియోగితాశూన్యత్వస్య సత్త్వేన ఉక్తావ్యాప్తిః తాదవస్థ్యాత్ వసు తస్తు హేతు స

మానాధికరణ్యాభావఘటితలక్షణే సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన వృత్తి ప్రతియోగితావచ్ఛేదకస్య ప్రవేశే పి ప్రమేయసాధ్యకేతద ప్రసిద్ధిదుర్వారైవేతి యది వసాధ్య ప్ర

తియోగిత్వం సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న ప్రతియోగిత్వమితి న వత్ర తాదృశాభావాప్రసిద్ధిరితి విభావ్యతే తథాపి ప్రమేయవద్వ్యాప్యత్వాభావాదిత్యాదౌ తదప్రసిద్ధి దుర్వారైవేతి

తేన సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వ కృతే వృత్తివిశేషాద్యుత్తరత్వేన సంయోగేన ఘటాద్యభావవతి ప్రవృత్తి(?) ఇత్యపి నిరస్తం వహ్నిమాన్ ధూ
మాదిత్యాదౌ సమవాయేన వహ్న్యభావమాదాయాతివ్యాప్తేః నను సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావ(?) వ్యాప్తిశ్చేన్న ఘటో ఘట ఇతి వాక్యం కాలవృత్తి వాన్
ప్రమేయవద్వాచ్యత్వాత్ కాలపరిమాణాదివ్యాప్తికావచ్ఛా వాప్రసిద్ధిరవ్యాప్తిప్రసంగాత్ కాలికసంబంధేన ఘటాభావస్యోభయసంబంధేన సాధ్యవిశిష్టతయా తదన్యవాచ్యత్వ
తాదృశప్రతియోగితావ్యాప్తేః సిద్ధేః కిం చ అయం సాధ్యప్రతియోగితాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వనివేశే సంబంధసామాన్యేన సాధ్యతాయాం ప్రమేయవద్వాచ్యత్వాదివ్యా
దౌ తాదృశాభావాప్రసిద్ధిరేవ యది చ సాధ్యతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నపర్యాప్తికావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాయాః సంబంధఘటితత్వం ఉచ్యతే తదాపి వహ్నిమాన్ ధూ
ధూమాదిత్యాదౌ వహ్నిసామాన్యాభావమాదాయావ్యాప్తిః నను ప్రతియోగివైయధికరణ్యప్రవేశాన్నైష దోష ఇతి వాచ్యం తథాపి సంయోగేన ఘటాభావవాన్ [illegible] ఇత్యా
దావతివ్యాప్తిరితి వదంతి లక్షణప్రతియోగిసమానాధికరణ [illegible] సమానాధికరణ [illegible] అభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నం యన్న భవతి తస్యైవ సమ్యక్త్వ(?) తత్ర హేతుసమానాధికరణాభావే ప్ర
ప్రతియోగికత్వ సమానాధికరణ [illegible] ఉభయసంబంధేన సాధ్యవిశిష్ట [illegible] ప్రతియోగికత్వ [illegible] విశిష్టాధికరణ [illegible] ఉభయసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకవిశిష్టాన్యత్వ [illegible]
నివేశే [illegible] తత్ర [illegible] వహ్నిమాన్ [illegible] సంభవాత్ [illegible] అనవచ్ఛేదకానుసరణేన [illegible] అనవచ్ఛిన్నత్వవిశేషణేనేతి వహ్నిమాన్ ధూ
మాదిత్యాదౌ [illegible] సాధ్యసామానాధికరణ్య [illegible] సంబంధావచ్ఛిన్నత్వ ప్రవేశే ఘటాద్య [illegible] హేతుసమానాధికరణాభావప్రసిద్ధేః తథాపి [illegible]
[illegible] ఇత్యాదౌ సర్వేషామేవ హేతుసమానాధికరణానాం [illegible] తాదృశసంబంధేన సాధ్యసమానాధికరణతయా తథావిధాభావాప్రసిద్ధేర
ప్రమేయవాన్ [illegible] ఇత్యాదివాచ్యం

రూపరసయోః ఘటాభావే పి విశేష్యతావిశేషసంబంధేన సాధ్యసమానాధికరణో ఘటసమానాధికరణో ఘటాభావాన్తరం ఘటాభావప్రతియోగిత్వాదవ్యాప్తిరతః ప్రథమసంబంధనివేశః ధూమవాన్వహ్నే
౨ రిత్యాదౌ ధూమాభావసంగ్రహాయ ద్వితీయసంబంధనివేశః కపిసంయోగసత్త్వాదిత్యాదౌ కపిసంయోగాభావస్యోభయసంబంధేన సాధ్యవిశిష్టత్వాత్ తద్భిన్నాభావానాం తత్ప్రతి
యోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నభిన్నత్వసత్త్వేపి గుణవృత్త్యభావాదికమాదాయైవ నాతివ్యాప్తిః తాదృశాభావస్య సంయోగప్రతియోగికత్వేపి సంయోగసామానాధికరణ్యవిరహాదేవ సాధ్య
విశిష్టాన్యత్వాత్ న చైవం కపిసంయోగీ ఏతద్వృక్షత్వాదిత్యాదౌ సాధ్యాభావస్య ప్రతియోగ్యుభయసంబంధేన సాధ్యవిశిష్టత్వాత్ కేవలలక్షణఘటకతయా అవ్యాప్తిర్విరహాదసమానాధి
కరణత్వం తద్ధర్మమితి వాచ్యం శ్రీసామానాధికరణ్యఘటకవృత్తిత్వస్య భావభిన్ననిరూపితత్వరూపసంబంధేన విశిష్టతయా కపిసంయోగాభావస్య ఏతద్వృక్షత్వాదిత్యాదౌ అత
సంయోగత్వరూపసాధ్యాభావప్రతియోగికత్వస్య తాదృశసంబంధేన సాధ్యాధికరణవృత్తిత్వవిరహాదేవ తాదృశోభయసంబంధేన సాధ్యవిశిష్టాన్యత్వఘటితలక్షణఘటకతయా అవ్యా
ప్తేః వాన్ రసత్వాదిత్యాదౌ ఘటత్వవ్యాప్త్యర్థకాన్తత్వప్రమేయవాన్ ఘటత్వాదిత్యాదౌ ఘటత్వవృత్తేర్ఘటాన్తవత్వాన్యత్వరూపసంబంధేన సాధ్యసమానాధికరణత్వాదవ్యాప్తిరతో
ఘటాభావభిన్నత్వనివేశః మైవం పృథివీత్వవ్యాప్యఘటత్వాదిత్యాద్యుపలక్షితధర్మావచ్ఛిన్నాభావవారణాయ త్వవైయర్థ్యాదిత్యాదావవ్యాప్తేః సాధ్యాభావానాం ఘటాభావానామ్ అభావానామేషు
టాదయో వేషు సమానాధికరణేష్వేషాం నిరుక్తసంబంధద్వయేన స్వసామానాధికరణ్యవిరహేణ సాధ్యవిశిష్టభిన్నానాం ప్రతియోగిత్వాత్ నను తథాపి స్వసమానాధికరణ్యం ఘటాభావఘటా
భావానాం తత్త్వాదివిశేష్యం తథా తథాత్వాభావాదృశఘటాభావాదేః సత్త్వాత్ నపాపాద్యధికరణయోరవచ్ఛిన్నసత్త్వం ప్రయోజకం తత్ర వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదావేవాపత్తేః ఏవం పృథివీత్వవ్యా
ప్యఘటప్రతియోగికాభావవాన్ పృథివీత్వాదిత్యాదావవ్యాప్తిః ఘటత్వాదిస్వరూపస్య ఘటాభావస్య నిరుక్తోభయసంబంధేన సాధ్యవిశిష్టాన్యత్వేన లక్షణఘటకత్వాత్

ఏవం చ విశిష్టప్రతియోగితాకాభావవారణాయ వృత్తితావచ్ఛేదకత్వాదౌ చ విశిష్టసామానాధికరణ్యాభావాభావవత్త్వసాధ్య ప్రతియోగికత్వే విషయతాసంబంధేన సాధ్యవృత్తితావచ్ఛేదకాభావాం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న
తేషు నయం తత్ర నిరుక్తం ఏకమాత్రవృత్తిప్రతియోగికధర్మావచ్ఛిన్నాభావస్య వ సాధ్యవత్త్వాత్ ● తత్ర తాదృశాభావానవచ్ఛిన్నమహానసీయధూమాదిత్వాదౌ చాభావవ్యాప్తిః ఏతేనోక్తప్రతియోగిసాధ్యవిశిష్టాన్యాభావ
వద్ఘటత్వలక్షణమేవ సమ్యక్ నన్వేవం ప్రతియోగివైయధికరణ్యాభావవ్యర్థం కపిసంయోగ్యేతద్వృక్షత్వాదిత్యాదావవ్యాప్త్యభావాదితి చేన్న సంయోగే సత్త్వాదిత్యాదౌ సంయోగాభావ
వసంగ్రహాయ భిన్నసామానాధికరణ్యస్య సాధ్యతావచ్ఛేదకనిరవచ్ఛిన్నవృత్తికత్వ స్వరూపత్వస్వాన్యతయా సంయోగాభావవారణాయ సత్త్వాదిత్యాదౌ సాధ్యాభావవన్నిరూపితస్వరూపసంబంధేన సాధ్యవిశి
ష్టాన్యతయా లక్షణఘటకత్వేనావ్యాప్తివారణాయ తద్ధర్మకత్వాత్ ● ప్రమేయవాన్వృత్త్వాదిత్యాదావవ్యాప్తిః నతు స్వాభావవత్తాదృశోభయసంబంధేన సాధ్యవిశిష్టత్వాదితి వా
స్త్రం విశేషణతావిశేషస్య సామానాధికరణ్యస్య ఘటకవృత్తిత్వస్యోక్తత్వతయా ఘటకత్వాత్ తాభావప్రసిద్ధిః నను వేంట్ర్యధికరణవృత్తిత్వవిశేషణతావిశేషసంబంధేన అవ్యాపకం
వృథా సత్తావాన్ ఘటత్వాదిత్యాదౌ సత్తాభావస్య కాలికసంబంధేన కేవలసమానాధికరణతయా అవ్యాప్తేరితి ఘటత్వత్వకాభావ పరిస్ఫుటతేల లక్షణఘటకత్వమితి వాచ్యం ప్ర
వృత్తిమాత్రం సత్త్వాదిత్యాదౌ ద్రవ్యత్వాభావవాదావస్య అవ్యవస్థితత్వాదిత్యుక్తవిశేషతా సంబంధేనావృత్తేరతివ్యాప్తేః ఏతేన తత్త్వఘటవృత్తిత్వప్రతియోగిమత్తాగ్రహా
విరోధితానియామకసంబంధేన వ్యాప్తతయా ఘటత్వాత్ తాకాభావప్రసిద్ధిరితి ప్రత్యుక్తం అత్ర యుక్తం చ పాలవ్యాప్తిం ప్రాహ తద్ఘటరూపప్రాగభావ తద్ఘటరూపధ్వంసాన్య
తరాభావ ఏతద్ఘటరూపప్రాగభావ ఏతద్ఘటరూపధ్వంసాన్యతరాభావవాన్ అన్యతరత్వాదిత్యాదావవ్యాప్తిః పేంట్యధికరణవృత్తిత్వఘటరూపప్రాగభావధ్వంసాన్యతర
స్య సాధ్యవత్తినిరవచ్ఛిన్నవృత్తిత్వాభావాత్ తన్నిరూపకవిశేషణతయా సాధ్యస్య ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వాత్ ఇదమత్రావధేయం యద్ధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వం ప్రత్యేతి

రా౹౪రు ౪ యోగ్యసమానాధికరణ పెంతుసమానాధికరణ్యాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛేద్యం తద్ధర్మావచ్ఛిన్నసామానాధికరణ్యం వ్యాప్తిః ఇతి ౪ నను రూపవాన్ పృథివీత్వాదిత్యాదావ
౬ వ్యాప్తిః రూపత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వస్య తాదృశాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకే ఘటాంతవిషయతాసంబంధావచ్ఛిన్నరూపత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతానిరూపకత్వాభావాత్ తాదృశావచ్ఛే
దకవృత్తిసాధ్యతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపకత్వవివక్షయా విషయతాసంబంధావచ్ఛిన్నరూపత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాకాభావస్య వారణేపి ధూ
మవాన్ వహ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్తిః విషయతాసంబంధావచ్ఛిన్నరూపత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగిత్వస్య తద్భావవిశిష్టధూమాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకే ఘటాంతసమ
వాయసంబంధావచ్ఛిన్నధూమత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాభావనిరూపకత్వాభావాత్ సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నయద్ధర్మనిష్ఠావచ్ఛేదకతానిరూపకప్రతియోగితాభావేప్యుక్తౌ తు
రూపవాన్ పృథివీత్వాదిత్యాదావవ్యాప్తితాదవస్థ్యం రూపత్వనిష్ఠసమవాయసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగిత్వస్య స్వవిషయతాసంబంధావచ్ఛిన్నతాదృశావచ్ఛేదకత్వాప్ర
యరూపత్వావచ్ఛిన్నత్వాత్ పెంతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకనిష్ఠసాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాభావనిరూపకత్వనివేశే వహ్నిమాన్
ధూ౦ ధూమాదిత్యాదావవ్యాప్తిః వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకే సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసమవాయసంబంధావచ్ఛిన్నపెంతుసమానాధికరణమహానసీయవహ్న్యభావప్రతియోగితా
వచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యధికరణావహ్నిత్వావచ్ఛిన్నభేదాత్ సత్త్వాదవ్యాప్తిః యది వహ్న్యాద్యవపర్యాప్త్యధికరణత్వం ఘటత్వవిశిష్టో విశిష్టో వా పర్యాప్తిసంబంధావచ్ఛిన్నతాదృశప్రతియో భావ
గితావచ్ఛేదకతాత్వవిశిష్టాధికరణత్వం ప్రత్యేకముభయోః తదవచ్ఛేద్యభిన్నత్వం వివక్షితం ఏకస్మిన్ పర్యాప్తిసంబంధేన ఉభయత్వాద్యధికరణత్వం గకారేణ నావ్యాప్తిరితి చేన్న
స్వతే ౹ తదాపి సమవాయసంబంధావచ్ఛిన్నధూమత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాయాం సంయోగాదిసంబంధావచ్ఛిన్నతాదృశప్రతి ధూమత్వావచ్ఛేద్యప్రతియోగితావచ్ఛేదకసత్త్వాద

సహావ్యత్వాదతివ్యాప్తేరితి విశేర్వణం యద్ధర్మావచ్ఛిన్నసాధ్యతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నప్రకారత్వం తాదృశాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకధర్మసంబంధాభ్యాం యేనసమవచ్ఛిన్నమిత్య
ర్థః తన్నిధియస్యాగురుధర్మస్య ప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వే తు యేన సంబంధేన తాదృశవహ్నేస్తు సమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యేన సంబంధేన యద్ధ
ర్మవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకం తేన సంబంధేన తద్ధర్మావచ్ఛిన్నస్య వివక్షయా న తత్రావార్యభావాదేరిత్యాదిషు నను క్వాపి దోషః ఇతి తాదృశవహ్నే
స్తు సమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాభావవత్త్వాద్ధ్వంససామానాధికరణ్యాంతు పరమార్థః సంయోగసంబంధేన తావచ్ఛేదకతే ప్రతివ్యాప్తేః ఇతి తాదృశాభా
6 వప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాభావేన నవిశేష్యం సత్తావార్యభావాదేరిత్యాదౌ ఘటత్వసమానాధికరణవిశిష్టసత్తాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియోగితా
కత్వం నాస్తీత్యవ్యాప్తేః కిము మహానసీయత్వవిశిష్టవహ్నిమహానసీయత్వయోరత్రప్రసక్తయోరపి స్వావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యనుయోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన అవతిప్రసక్త్యభావప్ర
ప్రక్రియానుమితి విధేయతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛేదేన పర్యాప్తిసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాభావో వివక్షితః వహ్నిత్వం ధూమవన్నిష్ఠా
భావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకమితి ప్రతీతిబలాత్ ప్రతియోగిమత్యపి వ్యాసజ్యవృత్తిధర్మావచ్ఛిన్నాభావో పగమాదితి పర్యాప్తేరవ్యాప్యవృత్తిత్వము పేత్యావ్యాప్తివారణం తం
త్ర తేనవేతి నయయధావహ్నిత్వాదౌ ఏకమాత్రవృత్తిధర్మావచ్ఛేదేన పర్యాప్తిసంబంధావచ్ఛిన్నతాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వమపేత్యావ్యాప్తివారణే తథాదండత్వాదితా
దృశవిశిష్టసంబంధావచ్ఛిన్నతద్ధర్మాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాభావం దండవిశిష్టేఽపి వ్యాప్తివారణసంభవాత్ దండత్వాదిసంబంధావచ్ఛిన్నేతి వా
ర్యం పర్యాప్తేమహానసీయవహ్నిర్నాస్తీతి ప్రతీత్యవచ్ఛేదవహ్నిర్నాస్తీతి ప్రత్యయవారణాయ ప్రతియోగివిశేషణతాపన్నయోర్భయోర్దాంపర్యాప్తిస్వీకారాత్ తద్దండేనా
వ్యాప్తి

తిరిక్తస్వవృత్తిస్వార్థధర్మప్రదర్శనవత్త్వాభావత్త్వం తత్రావ్యాప్తిః కాలికసంబంధేన వహ్నిష్ఠభువివిశిష్టస్య సమవాయేన తాదృశసంయోగవతః ప్రత్యావస్థకాం తమమవ్రుత్తిత్రయోః కాలికమహానసీయస్థవివిష్టవహ్నిత్వస్య తత్త్వప్రతియో
గితావచ్ఛేదకతాఘటకాంశత్వం సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకాంశత్వం వా కాలికసమవాయాన్యతరత్వం తాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకవిశిష్టాధికరణతయా తాదృశాంశాపి వలక్షణాఘటకత్వమితి వాచ్యం ఏవం
నతికాలికసమవాయాన్యతరసంబంధేన వహ్నిమత్పర్వతమహానసానుయోగికసంయోగస్య సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వే అయోగోలకత్వాద్యభావాదావతివ్యాప్తిః తత్ర సాధ్యాభావస్య కాలికసమవాయాన్యతరసం
బంధేన మహానసానుయోగికసంయోగవచ్ఛిన్నత్వే న యువివిశిష్టాధికరణామహానసాధికరణాకత్వేనలక్షణఘటకత్వాత్ తాదృశధర్మవిశిష్టానధికరణత్వవిశిష్టహేతుత్వాద్ అవ్యాప్తిః దుర్వారైవేతి చేన్న
స్వావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నస్వప్రతియోగికాధికరణ్యవృత్తిత్వసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకతావిశిష్టస్య స్వప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్య విశేషణాయ్యత్వాభావాత్ నైవమపి కాలికసమవాయా
న్యతరసంబంధేన విశిష్టస్వరూపతయా ధూమత్వే అయోగ్యసాధ్యతావచ్ఛేదకత్వే వహ్న్యభావావతివ్యాప్తిః ధూమత్వవద్ధూమాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతయా స్వరూపతయా ధూమత్వధూ
మత్వవిశిష్టనిష్ఠయోః పరస్పరముక్తప్రతియోగితావచ్ఛేదకతయా స్వరూపతయా ధూమత్వధూమత్వవిశిష్టధూమత్వనిష్ఠయోః పరస్పరముక్తాన్యతరసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేద
కతావిశిష్టతయా తదన్యతాభావాత్ అథ సాధ్యవహ్నిచ్ఛిన్నవృత్తిత్వమపి స్వవృత్తియత్సంబంధః న వెళ్ళప్రథమస్వరూపతయా ధూమత్వనిష్ఠప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం ధూమత్వవిశిష్ట
ధూమత్వనిష్ఠసాధ్యతావచ్ఛేదకతాయాం దాయసాధనవచ్ఛేదకసమవాయగర్భసంబంధద్వయవత్త్వేపి ధూమత్వవిశిష్టనిష్ఠప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం స్వరూపతయా ధూమత్వనిష్ఠసా
ధ్యతావచ్ఛేదకతాయాం దాయసాధనవచ్ఛేదకకాలికసంబంధగర్భసంబంధద్వయవత్త్వేపి ఉక్తవృత్తిత్వసంబంధాభావాన్న దోషః యదికాలికేన భూతివిశిష్టసమవాయేన ధూమత్వప్రవృత్తాద్వ్యత్వంవి
శిష్టస్య సాధ్యః తత్రాప్యవహ్న్యభావే తాదృశవ్యాప్తిః సంపమవాయావచ్ఛిన్నప్రవృత్తినిష్ఠసాధ్యతావచ్ఛేదకతాం తదవచ్ఛేదకీభూతకాలికసంబంధావచ్ఛిన్నత్వాత్ తాదృశవృత్త్యవచ్ఛిన్నవృత్తిత్వసామానా

రా౪రు౪యం ప్రీతిప్రతీతిసిద్ధప్రభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాః పర్యాప్తిర్దండమాత్రేఽపగచ్ఛతి అతిప్రసంగాభావాత్ అన్యథా ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావపి ప్రమేయత్వాదివిశిష్ట
౨ ధూమత్వత్వావచ్ఛేదేన అవచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యభావస్య గగనాభావత్వావచ్ఛేదేన సత్త్వాదతివ్యాప్తేరితి చిక్ (?) ఇత్యత్తు వహ్నిసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధూ
తధర్మావచ్ఛిన్నపర్యాప్తిసంబంధేనావచ్ఛేదకత్వాభావ ఇతి వక్తవ్యే ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదౌ ధూమత్వాదౌ వహ్నిసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నపర్యాప్తి
7
సంబంధేన అవచ్ఛేదకత్వాభావసత్త్వాదతివ్యాప్తిరత ఉభయాభావవృత్తేర్న స్వాతిరిక్తరూపేణానివేశే అనుగమః ద్రవ్యత్వేయత్వం చేతి వహ్నివహ్నిసమానాధికరణాభావవృత్తిత్వోభయావృత్తి
ధర్మవత్త్వరూపప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నపర్యాప్తిసంబంధేనావచ్ఛేదకత్వాభావస్య సాధ్యతావచ్ఛేదకేవ ఘటత్వాదౌ తథా చ స్వాతిరిక్తరూపేణ తదభావనిష్ఠత్వ
ఉభయవృత్తిత్వధూమాదాయ తాదృశపర్యాప్తిసంబంధేన అవచ్ఛేదకత్వస్య ధూమత్వాదౌ సత్త్వాన్నాతివ్యాప్తిః ఉభయావృత్తిధర్మాంశే తాదృశాభావవృత్తిత్వనివేశాన్న ద్రవ్యత్వయత్వం ఉభయావృత్తిత్వం
వహ్న్యధికరణతాద్వయానిరూపితత్వవహ్నిత్వాద్యభావః అనుమితివిధేయతావచ్ఛేదకతావ్యాపకపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకత్వస్య స్వరూపసంబంధావచ్ఛిన్నతాదృశావచ్ఛేదకత్వాభావాన్నివేశ్య ఇత్యపి వదం
తి అధికరణావ్యాప్తివారణాయావచ్ఛేదకత్వపర్యాప్త్యధికరణవిశేష్యతావారణాయాపి తాదృశసమవాయసంబంధేన మహానసీయత్వవహ్నిత్వవిశిష్టస్య వహ్నిసాధ్యత్వధూమాదౌ స్వరూపసంబంధేన
మహానసీయత్వవిశిష్టసమవాయేన వహ్నిత్వం విశిష్టస్యాభావమాదాయావ్యాప్తిరనుసాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకత్వనిరూపకత్వం ప్రతియోగితాయాం నివేశనీయం
తాదృశసమవాయసంబంధేయం ప్రమేయో మహానసీయసంయోగసంయోగవహ్నిత్వాద్వాం విశిష్టస్య వహ్నిసాధ్యతాత్ తత్ర సమవాయేన సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వ విశిష్టాభావమాదాయ అవ్యాప్తేః
సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంయోగః తావత్సంసర్గావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకత్వనిరూపకత్వప్రతియోగితా విశేషణే తు ఏకమాత్రసంసర్గకస్థలే అవ్యాప్తిరప్రసిద్ధ్యా వ్యాపకత్వా

రా౪రు౫యు౧ ధికరణ్యైతత్రియసంబంధినతద్వ్యక్తిత్వవ్యాపకాంతినిష్ఠప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వసత్వాత్ తదాశ్రయే సాధ్యాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకవహ్నిధూమవహ్నిరూపవహ్నిమాత్రనిష్ఠవహ్నిమద్వ్యపేయమితినే
౮ ష్టే తూంకార్యకారిణ్యాప్యవృత్తిత్వాపత్తేః మహానసీయవహ్నివిశిష్టవహ్న్యభావస్య మహానసీయత్వాదినిష్ఠాయాః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాః సాధ్యనవచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వాత్ ప్రసాం
మానాధికరణ్యైకసంబంధేన వహ్నిపి సాధ్యవచ్ఛిన్నభిన్నవృత్తిత్వాద్భావేన సాధ్యతావచ్ఛేదకతావిశిష్టాం వ్యాప్యసత్వాత్ సాధనవచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వేనైయ్యప్రధాగన్యూతి మైవం సాధ్యనవచ్ఛేదకసం
బంధావచ్ఛిన్నత్వేవనసాధ్యవచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నతేంతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్రయం వృత్తిత్వస్య విశేషితత్వాదుక్తదోషవహ్నిధూమవత్వనిష్ఠప్రతియోగితావచ్ఛేదక
తాయా

सिद्धान्तलक्षण पत्रे ८-११